

Hevesvármegye

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

TARTALOM:

Dr. Végh József földbirtokos, Tiszafüred:
„És eljött az idő teljessége!”

Figlár Géza földbirtokos, takp. igazgató Heves:
Miből származtak a „Gazdabajok”?

Látogatásunk **Horn Jánosnál** a földművelésügyi minisztérium kertészeti osztályának felügyelőjénél. —

Sternád István m. kir. kormányfőtanácsos vezérigazgató, a Gyümölcstermelők Országos Egyesületének alelnökénél és

Dr. Kékessy Dezsőnél a hatvani járás főszolgabírájánál.

Dr. Gergely Ernő földbirtokos: A gyümölcslák permetezéséről.

Kálmán Sándor a Magyar Mezőgazdasági Kiviteli Intézet levelezője München: Gyümölcs és főzeléktermelésünk, értékesítésünk különös tekintettel Hevesvármegyére. **V. Barack.**

Dr. Pataky Vidor cisterci rendi tanár nyilatkozata az ásátások legújabb eredményéről: Új történelmi emlékeket tárnak föl az egri várban végzett ásátások.

Dr. Kemény Jenő orvos Hevesvármegye t. b. járási tisztifőorvosa Csány: Reflexió „Néhány szó a közegészségügyhöz” című cikkhez!

Dr. Hammersberg Elemérné Kovalik Ilona Hatvan: Gyakorlati emberismeret.

A Pásztói Vöröskereszt Egyesület működése. Látogatásunk **Dr. Zemán Dezső és Gorovené Oláh Margit** egyesületi vezetőknél.

Beszélő számok a gyöngyösi Mátra idegenforgalmáról.

A hatvani hadirokkantak sebesülési érmeinek kiosztása.

Továbbá hírek, beszámolók stb. a megye minden részéből.

HATVAN.
1933. MÁRCIUS HÓ 15.
IV. ÉVFOLYAM 5. SZÁM.

MEGHIVÓ.

A HEVESMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR

1933. évi március hó 17. napján délelőtt 11 órakor Egerben, az intézet székházában

RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉST

tart, melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja az ————— IGAZGATÓSÁG.

Tárgyak :

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1932. üzletévről. Az 1932. évi mérleg, veszteség-nyereségszámla és zárszámadás előterjesztése, ezek, valamint a nyereség felosztása és a felmentvény tárgyában határozathozatal.

2. 9 igazgatósági tag választása három év tartamára.

3. 17 választmányi tag választása három év tartamára.

Eger, 1933. évi március 2.

Kivonat az alapszabályokból.

14. §. A közgyűlésen — akár személyesen, illetve törvényes képviselője, akár meghatalmazottja útján — csak az a részvényes vehet részt (szavazásra jogosult részvényes), akinek legalább egy olyan részvénye van, mely a társaság részvénykönyvében több mint 30 nap óta nevén áll.

15. §. A közgyűlésen személyesen meg nem jelenő részvényes (törvényes képviselő) meghatalmazott által képviselheteti magát. A meghatalmazott — a jogi személyek meghatalmazottjait kivéve — csak szavazásra jogosult részvényes lehet s a meghatalmazó csak egy meghatalmazottat rendelhet ki. A kirendelés csak írásosan történhetik s a vonatkozó okiratot (meghatalmazást) a közgyűlést megelőző 2-ik köznapnak déli 12 órájáig a társaság üzlethelyiségében le kell tennie, ellenkező esetben azt a közgyűlés figyelembevenni nem köteles.

Mérlegszámla 1932. december 31.

Vagyon	Pengő	f.	Pengő	f.	Téher	Pengő	f.	Pengő	f.
Pénztárkészlet					Alaptőke			200.000	—
készpénz	43.732	26			Tartalékok				
idegen pénznemek	1.868	88	45.601	14	tőketartalék	52.373	39		
Girószámlán és pénzüntézeteknél					rendez. tartalék	7.112	—		
lennálló követelésel			9.255	79	értékpapír tartalék	5.000	—		
Értékpapírok			29.642	23	ingatlan értéksökkenési tartalék	6.000	—	70.485	39
Váltótárca					Nyugdíjalap			26.000	—
jelzáloggal biztosítva	2.546.373	19			Betétek				
egyéb fedezettel biztosított	160.876	03	2.707.249	22	takarékbetétek	1.029.194	54		
Adósok			505.200	49	folyszámlabetétek	202.788	96		
Jelzálogos kötelezvénykölcson			4.130	90	kötött folyószámlabetét	541.331	—	1.773.314	50
Beszedési értékek			2.925	11	Hitelezők			210.810	21
Ingatlanok			150.000	—	Beszedési hitelezők			2.925	11
Berendezések és felszerelések			1	—	Viszont leszámított váltók			1.151.755	—
Átmenő tételek			15.270	26	Fel nem vett osztalékok			3.548	95
Óvadékok és kezességek	31.360	24			Átmenő tételek			23.491	10
					Óvadékok és kezességek	31.360	24		
					Nyereség			945	88
Összesen			3.469.276	14	Összesen			3.469.276	14

Eger, 1932. december 31.

Dr. Friedl Károly sk.
igazgató.

Hrehuss János sk.
igazgató.

Dr. Dely Béla sk.
könyvelő.

IGAZGATÓSÁG.

Milos György sk.
elnök.

Pazonyi Elek János sk.
alelnök.

Andrássy Ákos sk.

Dr. Barsy István sk.

Beniczky Elemér sk.

Hajós Menyhért sk.

Polátsik Jenő sk.

Dr. Simkovics József sk.

Dr. Szabó Szilárd sk.

FELÜGYELŐBIZOTTSÁG.

Jelen mérlegszámlát megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Ficzere László sk.

ifj. Györfly Kálmán sk.

Dr. Puky Pál sk.

Révész Károly sk.

Titsch Gyula sk.

HEVESVÁRMEGYE

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

MEGJELENIK HAVONTA KÉTSZER. ELŐFIZETÉSI ÁRAK: EGY ÉVRE 12 PENGŐ, FÉLÉVRE 6 PENGŐ, NEGYEDÉVRE 3 PENGŐ

„És eljött az idő teljessége!”

Írta: Dr. Végh József.

Pár évvel ezelőtt egyik gazdatársam azt kérdezte tőlem, hogy „Mi lesz velünk, tekintetes ur! Tönkre megyünk!” Én akkor erre azt feleltem, hogy „Majd meglátja, most már a hitelezők pusztulnak!”

Ezután kezdett átalakulni a gazdavedelem adóssávédelmére. A gazdavedelmi gondok közepette új jelszavakat dobáltak a közéletbe, nem azzal az értelemmel ugyan, mint amilyen értelme lett s nem egészen a közélet és hazaszeretet puritán sugallatából, hanem gazdaellenes szándékkal. Az új jelszó bevette magát a kormány programjába is. Ez a „hitelezők védelme” volt. „Nem szabad a gazdákat a kereskedelem rovására túlzott védelemben részesíteni.” „A hitelezőket is meg kell védeni!” Ez volt a cselekvés mottója s ebben a jegyben született meg a 6300/1932. M. E. sz. rendelet is.

Az eredmény már mutatja, hogy mily messze jutottak ezek a körök a közgazdasági élet igazságaitól, az egymásrautaltságnak attól a megértésétől, amelynek csak egyedül helyes útján lehet és kell a kibontakozást keresni.

A hitelezők is úgy jártak a hatósági védelemmel, mint a gazdák. Ha még tovább is így védik őket, egészen kipusztulnak!

Napról-napra árvereznek. Napról-napra dőlnek ki és pusztulnak el a megvédett gazdák és hitelezők, a feltámadás legkisebb reménye nélkül, örökre!

Az egyik adósnak 30 hold földje volt, a másiknak 300. Testvérek között megért mindenkinek holdja 1000 pengőt. Az egyiknek 1000, a másiknak 10.000 dollar terhelte birtokát, első helyen. Nem volt komoly adósság. Negyven pengős búzából nyugodtan lehetett törleszteni. Csakhogy az 1925. évben semmi sem termett. Ilyenkor aztán mándor, hogy mennyit érne! De mégse mindegy, mert most venni kellett a vetőmagot is, a kenyeret is, meg a cselédkommenciót is. Erre megint kölcsön kell. Adót is fizetni kellene. Erre megint kölcsön kell. Majd segít az állam. Segített is. Adott 42 pengős búzát kamatra és adóhalasztást 12 %-ra. Csakhogy a következő években is gyenge termés volt, meg aztán felenyi ára lett a búzának. Nem tudták visszafizetni. Pedig még ekkor csak két mázsát kellett volna visszaadni egy helyett. 1929-ben elfogyott minden. Most se termelt semmi. Most is venni kellett mindent. Megint el kellett adni a jószágot s megint fel kellett szedni a kölcsönt ott, ahol kaptunk, mert be kell vetni a földet, hátha ad az irtalmas lsten egy jó termést. Csakhogy jó termés nem akart lenni. 1930-ban aszály. 31-ben aszály és hóguta. 32-ben szerecsen poloska, fekete rozsda,

aszály és hóguta. Hat pengős buza. Most már hat mázsát kellett volna visszaadni egy helyett, de nem volt miből.

El akart adni a földjéből, de nem volt rá vevő. Ki is venne ilyenkor földet? Arra csak ráfizet a gazda. Ilyenkor csak a sokpénzü ember, meg a bankár vehet. Az egyik talán földszeretből, talán csak azért, mert az árverésen rajta maradt, talán spekulációból. Ezek a közélet vámszedői. Nincsenek sokan, de eladó földje van hat millió magyarnak!

Fagykár, aszály, hóguta, szerecsenpoloska, feketerozsda, hat pengős buzaár, jó kartellárak, kiuzsorázott föld, legyőngült s megfagyott igavonó állat, agyonra koplalt földművesnép, jelszavak! Az eredmény: teljes összeroppanás!

A 6300/1932. M. E. sz. rendelet 20 §-a kimondja ugyan, hogy ha fagy, szárazság, vagy más természetű csapás, dögvész stb. okozta súlyos károsodás érte a gazdát, akkor az árverés elhalasztását kérheti. Ebben az esetben a hitelező és adós érdekeinek méltányos egybevetése alapján dönt a bíróság a kérelem felől. Csakhogy a 21. §. szerint nem teljesíthető a kérelem a bérleti, haszonbérleti és szolgáltatási viszonyból, idegen vagyon kezeléséből, tiltott cselekményekből, vagy károkozásból eredő követelések behajtásánál, valamint az olyan követelésekkel, amelyek záloglevelek, gyámi pénzek elhelyezésére alkalmas, vagy óradékképes kötvények kibocsátásának alapjául szolgálnak.

A szolgálati viszonyból, idegen vagyon kezeléséből, tiltott cselekményekből, vagy károkozásból eredő követelésekkel is okvetlenül mérlegelni kellene szerintünk az árverés megtartásának ésszerűségét, mert hatha épen ezzel tesszük behajthatatlanná a követelést. A bérleti és haszonbérleti viszonyokból eredő követeléseket a megfelelő kormányrendeletek alapján a békeltető szervek és bíróságok a mai gazdasági élet szintjére igyekeznek leértékelni s az így lecsökkentett értékben történő fizetés és behajtás ellen semmiféle érveléssel sem lehet tiltakozni, de már a zálogleveles hitelezők esete egészen más. A jó lsten nem igen szereti jobban egyik hitelezőt, mint a másikat és amikor csapással súlyt bennünket, nem tesz különbséget a hitelezők között, hogy csak azt pusztítja el, amelyik a Hevesmegyei, vagy a Tiszafüredi Takareknek jut, a záloglevelesek pedig kikimélik, hanem tönkreteszi még az adóra valót is.

Ez azonban, sajnos, nem így van. Ha, az lsten nem tesz különbséget, akkor tesz a törvény. Árverezni lehet. Meg a FOB. feljegyzést is le lehet törölni s

még más hitelezőknek is lehet árverezteni. Akárkinek. Mert a hitelezőket is védeni kell.

Igaz, hogy a teljesítés lehetetlen. Igaz, hogy a nagyméltósú m. kir. Földművelésügyi és Pénzügyminiszter ur is kijelentette, hogy a paraszt minden barázdára ráfizet, mert a termelés nem rentabilis, de azért csak teljesítsen. Akármilyen lehetetlen is, akármennyire lehetetlenné tette is ránézve a teljesítést az Uristen és a rázúdított közterhek s kamatok, meg a kartellek, azért csak követelni kell a teljesítést, azért csak árverezni kell.

A bankok is tudják már, hogy nem képes teljesíteni és hogy a földbirtok nem jövedelmez, hiszzen most ősszel esett meg az egyik nagy fővárosi bankkal, hogy az árverésen rajta maradt hatszáz holdas birtokot nem tudta kiadni haszonbérbe a közterhekért, mert nem jövedelmez ki a föld azt sem, de azért csak árvereztet tovább. *Hát miért?*

Ellátom itt a vidéken gyakran egyik másik bankot, mikor árvereztet. Vevő nincsen. Pénz nincsen. Megveszi maga a bank, vagy annak valami alapítása, mert neki van bántópénznek betehető záloglevele. Megveszi annyiért, amennyiért, de semmi esetre sem többért, mint amennyi követelése neki van bekebelezve rá első helyen. Az ingatlan tehermentesen átródik a nevére. Az Egri Egyházmegyei Alapítványoknak, a Hevesmegyei Takaréknak, a Tiszafüredi Takaréknak, a Hitelszövetkezetnek stb. a zálogjogát hivatalból törlik. Ezek elvesztették a követelésüket — örökre. Jó másodhelyű kölcsönök, amiket az igazgatóság annakidején becsületes becsük alapján szavazott meg, egyszerre behajthatatlanná váltak — örökre, mert hiszen az a föld, amelyik akkor még testverek között is 1000 pengőt ért, ma a szabad forgalomban sem ér többet 200 pengőnél, ebből pedig 400 pengőt nem lehet kilizetni és sem a szegény adós, sem a hitelezők nem tehetnek róla, hogy egyötödére csökkent az értéke. Most már csak az a kérdés, hogy ez a rengeteg kisebb vidéki pénzintézet, a hiteleosztásnak ez a nélkülözhetetlen vidéki szerve, amely a mezőgazdasági termelés érdekében másod és harmadhelyre hitelezett s most elvesztette a pénzét és felszámolás alá kerül, miből fizeti vissza annak a sok szerencsétlen kispolgárnak az évek hosszú során át összekuporgatott, megkoplalt, megnéklülőzött és kiverejtkezett pénzcsekjét, amelyet ezek a vidéki pénzintézeteknél betétként elhelyeztek. Az a kérdés, hogy mennyire fogják az ilyen intézetek igazgatóinak a magánvagyonát igénybe venni a szavatosság címén s hogyan fogják megbüntetni őket azért, mert egy elhibázott *hitelezővédelem* az adóssal együtt őket is teljesen tönkre tette?!

Ennél csakugyan jobb lett volna az infláció!

Most már itt vagyunk a szakadék szélén. Az utolsó óra elérkezett!

Az összeomlást csakis moratoriummal és devalizációval kerülhetjük el!

Az államháztartás menetét biztosítani kell. A termelést meg kell indítani. A munkanélküliséget meg kell szüntetni. Ezek a legsürgősebb tennivalók. A deficit politikáról már bebizonyosodott, hogy képtelen ezekre. Az az elnyűtt módszer, hogy „kiírjuk a közmunkákat,” csak egy-két vállalkozót juttat jobb sorshoz és épen úgy újabb adósságokba kergeti a társadalmat, mint az a módszer, hogy kölcsönöket adjunk a vízszabályozó társulatoknak, intézeteknek és egyéb közületeknek, hogy több embert

foglalkoztassanak, mert ezekkel csak elpocsékolják a ma verejtékét esetleg olyan munkákra, amelyek még mellőzendők lennének. A kartelleknek való kedvezés pedig csak még mélyebbre züllesztí és még jobban kiüszoráztatja azt a polgárságot, amelyre az állam, bármi következzék is be, kizárólag támaszkodhatik.

Ugy az államháztartás menetének a biztosítását, mint a munkanélküliség megszüntetését és a termelés megindítását csakis a magán gazdaságok talprasegítésével érhetjük el!

Nem szabad kísérletezni, hogy meddig bírja még az, aki eddig még nincs eladósodva, hanem *fel kell függeszteni azonnal a végrehajtásokat és árveréseket három esztendőre*. Elvégre a nagyméltósú m. kir. Kuria a vagyonközösségnek bírói árveréssel való megszüntetését sem tartja megengedhetőnek, mert a gazdasági viszonyok leromlása folytán ez a *felek anyagi romlását idézné elő*. Megsemmisíti az olyan szerződéseket, amelyeknek teljesítése a felek hibáján kívül megváltozott gazdasági viszonyok miatt az egyik félnek vagyoni romlását, vagy a másik fél előnyére nagymérvá vagyoni károsodását vonhatná maga után, már pedig ugyancsak az az eset áll fenn a kölcsönszerződéseknél is. Nem szabad tehát eltérni, hogy a mai elértéktelenedés idejében árverésre bocsássanak és elkótyavetyéljenek ingatlanokat, megfosztanak foglalkozásától s megélhetésének lehetőségétől polgárokat, illetéktelen gazdagodáshoz juttassanak milliók rovására: egyes ritka kivételeket csak azért, mert egy szerencsétlen világgazdasági válság és egy még szerencsétlenebb deflációs politika miatt az ingatlan értéke egy ötödére csökkent le.

Igy majd senki sem fog tönkre menni önhibáján kívül. Sem az adós, sem a hitelező. Mindegyiknek meg lesz a reménye, hogy a helyzet javultával megtarthatja vagyonát.

Aki ez alatt az idő alatt fizet, annak fizetése *kamat nélkül egészen tőketörlesztésbe tudassék be*. Így lélekzethez jut a mezőgazdaság és általa az ipar és kereskedelem is. A mai helyzet megbénítja az egyén munkacerejét. Ez a bűnűtség így el fog mulni. A termelés megindul. A szorgalom és takarékoság megsokszorozódik. Mindenki dolgozik és dolgoztat, mert meg lesz az értelme. *Megerősödik az adós és meg lesz mentve a hitelező követelése is.* Megszűnik a munkanélküliség s a meginduló élet kárpótolni fogja mindenkit a múlt veszteségeiért.

Megnyílik egy új hitelezési lehetősége. Aki régebben vette föl a kölcsönt, az önhibáján kívül került bajba, de a ki most vesz hitelt igénybe, az már számot vehet a helyzettel, a befektetések jövedelmezőségével és a kamat nagyságával, tehát nem számíthat védelemre.

Az államháztartás zavartalan menete így biztosítva lesz! Addig, amíg ez a súlyos gazdasági helyzet határozottan javuló irányt nem vesz, addig nem vonja el semmiféle más kötelezettség a polgárt az adófizetéstől. A folyó adókat mindenki fizetni fogja, ha zavartalanul dolgozhatik és nem szivják el verejtéke gyümölcseit különféle réver és vámon. A befizetésekből elsősorban a folyó adók és annak öt százalékos késedelmi kamatai számolandók el s az ezeken felüli befizetések kamat nélkül, teljes összegükben a hátralék tőketörlesztésére számolandók el.

Elérjük legalább, hogy meg fogjuk keresni a napi kenyeret és meghiggad a lelünk, mert ha

szüksöken is, de Isten segítségével meg tudunk élni, amíg sorsunk jobbra fordul.

A devalorizáció elkerülhetetlen! A valorizációt törvény mondotta ki, ebben már benne van a devalorizáció joga és lehetősége is. A bér és haszonbér-összegek leszállítása már törvényes rendelkezés tárgyát képezi. Ha már egyszer a bíróság leszállítja az egyik kávéház haszonbérletét 120.000 pengőről 40.000 pengőre, a másikat 100.000 pengőről 30.000 pengőre, ha már leszállítják az ingatlanhaszonbért 50 %-al, akkor le kell szállítani az azt terhelő adósságokat is a megfelelő összegre, mert miből fizesse a bérbe, vagy haszonbérbeadó a maga régebbi tartozását és az adóját, ha a törvény folyton nem kaphatja meg a régi jövedelmét. *Nincsen tehát egyéb hátra, mint az adósságoknál és kamatoknál is kimondani a leértékelést.*

A leértékelésnek meg kell történnie! Az igazság és méltányosság legyen azonban ennél is a zsinórmérték. Erre való a három évi felfüggesztés. Az időközi fizetések és a gazdasági helyzet időközi javulása már ugyanis 100 percentig a hitelezők javára könyvelődik el és a leértékelés ennek a három évnek az átlagértéke alapján lesz végzendő!

Zárjuk le a könyveket. Kezdjünk egy új életet s lassan felszámoljuk a múltat.

Mindent a nemzetért!

Miből származtak a „Gazdabajok”?

Irta: Figlár Géza.

A trianoni béke jelentősége, egész szörnyűségében csak ma — a gazdasági válsággal kapcsolatosan bontakozik ki.

Megállapíthatjuk, hogy miatta, független nemzeti létünk, gazdasági és külpolitikai feltételeink súlypontja, velünk szemben nemcsak idegen, hanem egyben ellenséges tényezőkre helyezkedett.

Eldönteni azt, hogy az előző kormányok kényszerből, vagy önszántukból tértek arra az útra, amelyen haladva, ennek ellensúlyozására először inkább a külpolitikai függetlenség biztosítékait keresték, ahelyett, hogy a földrajzilag is „medence fenekéi” államná lett és így kizárólag a földművelésre utalt ország gazdasági fennmaradásának alapját vetették volna meg — a történelem feladata, — mi e kor szenvedő tanúi, csak arról tehetünk biztosságot, hogy annak, hogy a gazdasági válság nálunk mélyebben szánt mint máshol, a békediktátumtól távoleső, nagyrészen különleges, magyar okai vannak.

Ezen okok kormányzati tényekből és a gazdaságsadalom tetlenségéből tevődtek össze s mai fennmaradásukat és romboló erejüket nekik köszönhetjük.

Az első súlyos hiba akkor történt, amikor a 12500 koronás pengő megalkotásával a szorzószám szükségtelen magassága miatt, a magyar pénztőke oly része is áldozatul esett, — ami a csehek és a szerbeknél az alacsonyabb értékelés miatt megmaradt — ennek következtében a pénzrendszer változás a nemzeti termelésben oly mesterséges pénzszűkítést idézett elő, ami mérsékelhető lett volna és a mellett a magas értékű pengőt külfölddel szemben szinte megfizethetlenné tette, ami a kivitel rovására ment.

Ez azonban, csak a kisebbik hiba volt, a *helyrehozhatatlan kár főleg abból származik, hogy a*

Nemzeti Bank szabadalmának kiadásánál, a pengő kibocsátásának jogát, az akkori kormány, a „kész-fizetéshez” (arany, vagy valuta) kötötte, a nélkül, hogy gondoskodott volna arról, hogy a külföldi behozattal szemben, a bank amugyis kicsiny, viszonyainknak meg nem felelő érc-készletét megvédje.

Ez a hibás pénzügyi politikai intézkedés volt a megindítója és megokolója, később pedig elősegítője, a külfölddel szemben bekövetkezett eladósodásoknak. Ennek köszönhetjük a bankzárlatot, a pengő leromlást és a pengő kényszerárfolyama dacára fennálló mai hihetetlen pénzszűkít.

Természetes, hogy az itt megvázolt kereteket, más egyéb, apró jelentőségű hibák légiója tölti ki, amelyek külön-külön is, mint a gazdabaj felsorolhatók volnának.

Tagadhatatlan, hogy az illetékes körök idejében felismerték a külföldi kölcsönökben rejlő veszélyt, de mert a túlméretezett államháztartás kiadásaira mégis és mindig, kölcsönre volt szükség s ez belsődon csak nehezen volt megszerezhető, azt hitték, hogy az „ön-ellátás” elvének keresztülvitele esetén, sikerülni fog az ország fizetési mérlegének veszedelmes hiányait eltüntetni s a szükséges pénzt előteremteni.

Sajnos azonban, mint a következmények mutatják, ennek épp az ellenkezője történt, mert a védő vámok alatt, a behozatal pótlására alapított, de nyersanyag híján ugyszólván levegőben épült, hazai ipar, most nyersanyagért, a bennük elhelyezett külföldi tőkék kamataiért, igazgatósági fizetéseikért, haszonrészesedéséért, biztosítási díjáért, stb. stb. drága árával éppen annyi pénzt visz ki, az országból, mint amennyi valamikor a „szabadbehozatal” révén kiáramlott, azzal a különbséggel, hogy miatta, a mezőgazdaság előtt még ott is bezárultak a külföld kapui, ahol a politikai egymásrataltságot a legszorosabb barátságot tételeznék fel.

Ezek azok a pénzügyi és gazdaság-politikai hibák, aminek következtében 1925. óta, majdnem kizárólag idegen pénztőke szerepel nemzeti termelésünkben és hogy oda jutottunk, hogy a termelés többi tényezői, a magyar munka és a magyar föld, az idegen pénzzel szemben, aránytalanul hátrányosabb, hogy ne mondjam alantasabb helyzetbe került, mint bármelyik más, agrár államban.

A fent elmondottakkal kapcsolatban azonban reá kell mutatni arra is, hogy mi gazdák, nagyban hibáztunk akkor, amikor lehetővé tettük azt, hogy 12 év elmúljon anélkül, hogy gazdasági életfeltételeink bármely irányban javulak volna.

Ennek pedig az az oka, hogy a magyar mezőgazdasági élet nem rendelkezik olyan érdekképviseleti szervekkel, amelyek egy önálló vámterülettel bíró agrárállam elengedhetetlen alkatrészeit képezik, és hogy dacára a bajok tömegének, ily szervek létesítése, a mai napig meg sem kíséreltetett.

Az „OMGE”, a különböző megyei Gazdasági Egyesületek és Mezőgazdasági Kamarák, nem vettek tudomást az idők változásáról és épp úgy, mint az elmúlt 12 esztendőben, ma is, a jó ügyhöz méltó nemes buzgalommal, kizárólag csak a termelés nemesítésének és növelésének szolgálatában állanak és az értékesítés fontos és életbevágó kérdéseivel ha törődnek is, ide vonatkozó véleményük meghallgatásra sehol sem talál.

Ezek a tiszteletreméltó egyesületek a jelen formájukban túlélték önmagukat. Maga az a tény, hogy tagjaik ma már a tagdíjak fizetésére sem gondolnak.

bizonyítja, hogy értéküket a közvélemény szemében elvesztették.

Nekünk gazdáknak tehát át kell szervezni egész érdekképviselői rendszerünket és a merevnek, egyoldalúnak és emellett kirekesztőnek bizonyuló egyesületi eszmében rejlő összes erkölcsi erőinket, az üzleti érdek érzékeny síkjára kell csoportosítani, át kell térnünk a szövetkezeti formára és zászlónkra a biztos értékesítési jelszavát is fel kell írunk, (az ipari vállalatok és kereskedelmi érdekeltségek sem kamarák és egyesületek útján érik el céljaikat, hanem kartelljeik révén) hogy megszűnjének mindazok a bajok, amelyek a gazdatársadalom jogos érdekeinek figyelmen kívül hagyásából erednek.

Az „OMGE” legyen e szervezetnek központja, a megyei Gazdasági Egyesületekből alakuljon át a vidék gazdasági érdekeinek szolgálatába állított főintézet és emellett fiókjai legyenek a falusi gazda körökből átalakítandó és községenként felállítandó gazdaszövetkezetek. Csak ezen szövetkezetek révén fogjuk megszerezni mi gazdák, azt a politikai tulsúlyt, amely bennünket nemcsak mint nemzetfenntartó osztályt megillet, de megillet azért is, mert minden más foglalkozási ág belőlünk és rajtunk keresztül tartja fent magát.

Csak ez esetben remélhetjük, hogy kereskedelmi szerződéseink megkötésénél a gazdák szava lesz a döntő, akkor nem fog előfordulni az, hogy az általunk választott képviselő, aki maga is gazda, aki bajainkat épp úgy érzi mint mi, mégis kénytelen érdekeinkkel ellentétes törvényeket megszavazni azért, mert országos eseménnyé fujják fel azt, ha egy harisnyagyár 50 munkása sztrájkol és a napi sajtókban még meg sem emlékeznek arról, hogy a mezőgazdaság emlőjén élők millióinak a helyzete egyenesen

kétségbeesítő. Akkor nem fordulhat elő az, hogy ebben az esőben szegény országban, azt tanácsolják miniszteri székből, hogy térjen át a gazda az ipari növények termelésére és, hogy különböző akció hitelek révén többtermelésre ingereljék a mezőgazdaságot, amikor kiviteli lehetőség nincs.

A „TÉBE” sem fog ekkor a földvásárló szövetkezetek alakításáról tárgyalni, hanem arról, hogy miként lehet a magyar mezőgazdasági termelést oly helyzetbe hozni, hogy a nemzeti pénztőke képződés megindulhasson s ezzel együtt a vidéki pénzügyi intézeteknek, a gazda egyetlen méltányos hitelszerveinek nem megszüntetése, hanem szaporítása lesz a jelszó.

A gazdatársadalomnak rá kell eszmélni arra, hogy ez az út, amelyen halad a pusztulásba visz és be kell látnia, hogy a fent említett kormányzati hibák elkövetésére sohasem lett volna mód, ha a gazdatársadalom érdekei védelméről a mainál hatályosabb formában gondoskodik.

Nem szeretném azonban, ha félreértene, én nem a gazda érdekképviselők vezetőit hibáztatom, én a rendszert tartom idejét multnak és mert tudom, hogy csak a jelenlegi vezetők ügyszeretete, szakismerete, alkalmas arra, hogy a mezőgazdasági érdekképviselő a kor szellemének és a hazai különleges viszonyoknak megfelelő legyen, ezért tehát épp őket kérem fel arra, hogy az átszervezés nagy munkáját, minél gyorsabban, de indítsák meg, mert be kell látniuk, hogy mint a franciák, Sedánál: eddig a „porosz király dicsőségéért” harcoltak.

A gazdabajok oka tehát az, hogy nincs magyar pénz és nincs olyan hatalmi sullyal bíró gazda érdekképviselő, amely a magyar pénztőke megteremtését és védelmét mezőgazdasági termelési célokra biztosítani tudná.

A hazai gyümölcstermelés fejlesztéséhez mulhatatlanul szükséges a fák ápolásának és védelmének szükségességét a köztudatba belevinni!

Látogatásunk Horn Jánosnál, a földmívelésügyi minisztérium kertészeti osztályának felügyelőjénél, — Sternád István m. kir. kormányfőtanácsos vezérigazgatónál, a Gyümölcstermelők Országos Egyesületének alelnökénél és dr. Kékessy Dezsőnél, a hatvani járás főszolgabírájánál.

Hevesvármegye gazdasági életének rendkívül értékes erőforrása, a gondokkal küzdő gazda jobb jövőbe vetett bizalmának egyik legmegbízhatóbb záloga az exportképes gyümölcstermelés.

Tekintettel az ügy nagy horderejére, a Hevesvármegye munkatársa felkereste a földmívelésügyi minisztérium kertészeti osztályának egyik rendkívül értékes, nagy tudású tagját, Horn János felügyelőt, hogy elpanaszolja neki azon sajnálatos körülményt, hogy a vármegyében nagyon sok helyen minden hozzáértés és tudás nélkül, — valósággal közveszélyre folyik a gyümölcsfák nevelése illetve teljes elhanyagolása.

Előterjesztettük azt a kérésünket is, hogy a nagyon fontos nemzeti érdekre való tekintettel üdvös volna, ha a földmívelésügyi miniszter a vármegye több helyén tanfolyamok tartásával jönne segítségünkre.

A bajok alapos ismerője, a lelkiismeretes, kiváló tudású szakférfiu lekötőlező szívesseggel és jóindulattal hallgatta munkatársunk előterjesztését és a maga részéről a legnagyobb készséggel kijelentette, hogy szívesen siet e tekintetben a vármegye segítségére, amennyiben a vármegye egyes részeiről

kelő időben beérkeznek a minisztériumhoz a tanfolyamok megtartását kérő beadványok.

Ezek a tanfolyamok rendkívül fontosak, mert szerinte „A hazai gyümölcstermesztés fejlesztését nemcsak mind nagyobb mennyiségben való előállítás biztosítja.

Mulhatatlanul szükséges a kiültetett gyümölcsfák ápolásának és védelmének a szükségességét a köztudatba belevinni és az erre irányuló munkálatok mikénti keresztülvitelét a termelőkkel gyakorlatban is a lehető legszélesebb körben megismertetni.

Enne elérése céljából kigazdák és más gyümölcstermelők részére az ország különböző vidékein, előzetesen megállapított gócponton gyümölcsfa ápolási és védekezési tanfolyamokat rendeznek.

Egy-egy ilyen tanfolyami gócpontban öt napos téli, két napos tavaszi és ugyancsak két napos nyári eleji tanfolyamot tartanak.

Ezen az összesen 9 napig tartó tanfolyamokon alkalom nyújtatik a résztvevőknek, hogy a gyümölcsfagondozás összes teendőit gyakorlati úton is elsajátíthassák.

A tanfolyamok működéséről, az eddig elért

eredményeikről kapott információkról jövő számunkban fogunk beszámolni.

A Gyümölcstermelők Országos Egyesületének Andrassy-uti helyiségében kereste fel munkatársunk az egyesület vezetőjét, Sternád István gazd. főtanácsos, vezérigazgatót, akinek szintén tolmácsoltuk a megye igen sok termelőjének azon kívánságát, hogy értékes szakérteu gyakorlati és elméleti tanítására volna szükség, hogy a köz jól felfogott érdekében lassan, lassan kialakulhasson egy egyöntetű eljárás.

Munkatársunk által előadottakat a legnagyobb készséggel magáévá tette a nagy fontossággal bíró egyesület értékes vezetője és azonnal intézkedett, hogy az egyesület részéről a földmivelésügyi minisztériumhoz megkeresés intéztessék az ügy sikeres lebonyolítása érdekében.

A földmivelésügyi minisztériumban és a Gyümölcstermelők Országos Egyesületében nyert biztatás után munkatársunk a hatvani járás főszolgabíráját dr. Kékessy Dezsőt kereste fel, aki immár 12 éve áll a hatvani járás élén és aki már évekkel ezelőtt felismerve a gyümölcstermelés rendkívül nagy fontosságát, a legnagyobb ügyszerezzettel és agilitással támogatta járásában a szakszerű gyümölcs-termelést.

A gyakorlati ember komoly tudásával mutatott reá a hatvani járás vezetője azokra a hibákra, amellyel sok helyen a nagy fontosságú kérdést kezelik.

Igen helyesen állapítja meg, hogy nem az a fontos, hogy rengeteg sok fa illetéktelen, hozzá nem értő és megmunkálni nem akaró kezekbe szórassék szét, hanem igenis kisebb-nagyobb telepek létesítését kell minden erővel támogatni, ahol az egyfajtájú minőségi termelés iskolapéldáit lehet produkálni helyes vezetés mellett a többiek okulására.

Dr. Kékessy Dezső főszolgabíró a hatvani járás gyümölcs-termelő gazdáinak érdekében a vármegyei gazdasági felügyelőség útján már meg is kereste a földmivelésügyi minisztériumot, hogy Hatvan központtal a járás részére a legközelebbi időben a földmivelésügyi minisztérium részéről tanfolyam létesíthessék.

E helyen felhívjuk a vármegye más helyén is az arra illetékeseket, hogy még 3 helyről kérjék a földmivelésügyi minisztériumot a tanfolyam megtartására, mert 1—1 tanfolyamvezető értesülésünk szerint folytatlagosan a vármegye 4 helyen működhet.

Lapzártakor értesülünk, hogy a földmivelésügyi minisztérium dr. Kékessy Dezső főszolgabírót értesítette, hogy a tanfolyam megtartására vonatkozó feltejerzését előjegyezte s a folyó év őszén, valamint a jövő év tavaszán és nyárelején — amennyiben a költségvetési hitel erre módot ad, — Hatvanban a kért tanfolyamot létesíteni fogja.

Gróf Apponyi Albertné köszönete Hatvan községnek. Hatvan község előjárósága a község nevében részvétnyilatkozattal kereste fel diszpolgárának elvesztése alkalmából a gyászoló családot. Gróf Apponyi Albertné meleg sorok kíséretében köszönte meg a kifejezett részvételt.

Házasság. Geiger Elemér, a hatvani cukorgyár főkönyvelője f. hó 12-én tartotta esküvőjét a hatvani izr. templomban Bindfeld Magdával.

Uj egyetemi magántanár. Dr. Székely István egri érseki jogakadémiai magántanárt a pécsi m. kir. Erzsébet tudományegyetem a magánjogból egyetemi magántanárrá képesítette.

A gyümölcsfák permetezéséről.

Irta: dr. Gergely Ernő.

A téli alma és körte ideai áralakulása legbeszédesebb bizonyítéka a magyar gyümölcs kétségtelenül nagy értékének. Ugyanakkor, amikor a legszebb narancs kilogrammonként 80—90 filléres áron is csak nehezen talált vevőre, a jó zamatu, hibátlan magyar almáért szívesen fizettek egy pengős, sőt ennél is magasabb árat. A selejtes minőségű s elhanyagoltan kezelt magyar gyümölcs — természetesen — továbbra is értékesíthetetlennek bizonyult s így csak azok a termelők találhatták meg az elmúlt évben számításukat, — akik nemes fajtájú gyümölcsökkel betelepített gazdaságukat megfelelően kezelték.

A gyümölcsfák ápolása — tisztítása — és a szükséges talajmunka elvégzése mellett legfontosabb teendő a fának gombabetegségektől és rovarkártól permetezés útján megvédése. A legalkalmasabb idő ennek a munkának elkezdésére a fagymentes március hónapja. A lombok nem akadályozzák a permetanyagnak a fák legelrejtettebb részeihez hozzájutását s még módunkban áll erősebb hatóanyagokat alkalmazni anélkül, hogy a fák még ki sem bujt rügyeiben és hajtásaiban kárt okoznánk. A most meginduló enyhébb időjárás napjait tehát nem szabad tétlenül eltölteni már csak azért sem, mert a rügyfakadás előtti permetezés nemcsak a legkíméletesebb, hanem a legolcsóbb is. Mint permetanyag — gombabetegségek ellen a rézgálic és mész oldatából kikerülő bordói lú, — a férgek elleni védekezésre és a fának mohától és zuzmától megtisztítására a mész és kén oldatából adódó mészkénlé jönnek alkalmazásba. A bordói lú előállítására különösebb gyakorlatot nem kíván, aki pedig a mészkénlé elkészítéséhez szükséges ismerettel nem rendelkezik, módjában áll e helyett a Solbar elnevezésű szilárd mészkénlé 3%-os oldatát igénybe venni. A bordói lúval való permetezés ideje a rügyfakadás előtti 3—4 hét, a mészkénleves permetezés ideje az ezt nyomban követő egy-két hét. A két permetezés egyidejűleg is alkalmazható ott, ahol kellő idő már nem áll rendelkezésre, — ez esetben a házilag netán el nem készíthető permetanyagok helyett a 3/4 % oltott mész hozzáadásával elkészített Nosprase 1 és 12 %-os oldata alkalmazandó.

Azok, akiknek gyümölcsöse éveken keresztül kezelést nem kapott, az első egy-két esztendő védekező munkájától csodálkat ne várjanak, — jó meggyőződéssel állithatom azonban, hogy a védekezésre, faápolásra és talajmunkára fordított szakszerű munka úgy a termés minőségében, mint annak mennyiségében bőségesen rekompenzálni fog a befektetett értékekért.

Az előfizetési díjakat kérjük sürgősen beküldeni! Ne csak olvassa, hanem terjessze is lapunkat. Eredményesen hirdethet a „Hevesvármegyében”.

Gyümölcs és főzeléktermelésünk, értékesítésünk különös tekintettel Hevesvármegyére.

Írta: Kálmán Sándor.

V. Barack.

Mikor régen magyar gyümölcsexportról esett szó idegenben, mint szimbolumát e magyar gyümölcsnek, a barackot értették alatta. Évek óta azonban alig játszik e cikk szerepet, különösen német vonatkozásban.

Hanyatló termelés, rossz évek gyenge hozama és ez amugy is könnyen kivesző, rövidéletű, érzékeny gyümölcsfa ápolása terén hiányos védelmi intézkedések azt eredményezték, hogy új termelő területek törtek előre tömeggel, az új igényeknek megfelelő külsővel, az új helyzetnek megfelelő, a tömegtermelés természetes következményeként jelentkező versenyképes árral.

Igy azután évek óta főleg a bécsi piacra kerül az a minőségben ott érthetőleg kedvelt mennyiség, melyet a szerény terméseredmények kivitelre engednek.

Egyedül a tavalyi év, ha időjárási viszonyaink e hozami esztendőben kedvezőbb alakultak volna, láttatott volna velünk olyan eredményt, mely mennyiségileg és minőségileg versenyt verve, újra megszállította volna árunk régi jönevét. Az éppen érésbe állt jégverés, mely Kecskemét vidékét ismételtelen meglátogatta, nemcsak hatalmasan lecsökkentette a várható hozamot, hanem befolyásolta a megmaradt rész minőségét is. Mégis szemben minden más előző évvel, idekülönösen tekintélyes quantum érkezett egyrészt a fenti oknál fogva, másrészt pedig azért, mert ép ez időben állott be az osztrák szerződésnélküliség állapota és a tehermentesítést München végezte.

Van-e remény arra, hogy komolyan foglalkozzunk majd e cikkel, annak nagyobb arányú termelésével, olyan minőségeket hozván forgalomba, melyeket a vevő külföld keres, annál is inkább, mert nincs kilátás arra, hogy Németország klimatikus viszonyai valaha is megengedjék e gyümölcsfajta „kigyárthatását”? Van-e remény, hogy e minőségileg minden egyéb provenienciájú barackot felülmúló cukortartalommal és aromában minden egyéb provenienciájú barackon felülálló kajszis és rózsabarackunkat olyan mennyiségben, állapotban hozzassuk forgalomba, hogy joggal minden verseny felett mi álljunk?

Mert ha nem vagyok barátja a tenger elcsépelte „aromás zamatoss” frázisnak, hanem tisztán kereskedői szempontból nézem az egyes cikkek értékét, itt mégis meg kell állanom és megállapítanom, hogy ha az említett kívánalmaknak meg tudunk felelni, mi leszünk és mi maradunk az elsők. Fog-e történni valami ilyen irányban? Én minden kísérlet figyelemmel kísérek és szeretném regisztrálni, hogy igenis valóra vált reményem és e cikk elsőse itt a miénk. — Nem kell jóakaraton, megértésen kívül egyéb.

Számoljunk előbb a versennyel. Friss, illetve szárított gyümölcs, valamint konzerv formájában látjuk a versenyt. Spanyolország (Murcia vidéke), Olaszország nápolyi vidéke, majd Olaszország tiroli része (Vinschgau) és Kalifornia (aszalt barack) a termelő helyek.

Az első a spanyol áru időrendben. Kezdődött itt május hó 28-án és végződött július 25-én. Kezdőára 90 pfennig átlagos ár normális érkezésnél 60/70 kilónként. Midőn tehát a mi árunkra vonatkozólag honi részről az az elterjedés merül fel, hogy mi rendszeresen, nagyobb távra nem jöhet tekintetbe, mint elcsépelte megállapítást kell kezelnem, ha a spanyol barack rendszeres érkezését látom.

E spanyol áru eleinte zölden, éretlen, kemény állapotban érkezik, ize nincs, színe halvány, de csomagolása, osztályozása olyan elsőrangú, olyan szinte iparművészeti produkciókra emlékeztető, hogy a külső mindent leledtet és elhelyezése e cikknek még ez állapotban is könnyű. Később színe javul, sőt igen szép lesz, zamatja aromája azonban alig változik és a mi árunkhoz e tekintetben nem hasonlítható. De az: extra-extra-extra, kettős extra és így lefelé való kinosan pontos osztályozása, foltnélkülisége, tükörsima felülete följö fogja helyezni egyelőre a többi származású árunak.

Az olasz barack a vidék szerint korai és kései. A korai áru Nápolyból jön. Első küldemény itt június 23-án, utolsó augusztus 13-án, tehát korábban kezd és későbbben végez, mint mi.

Kezdőára 61/70 pfennig, átlagára 50/50 pfennig. Így árban, minősége gyengésege dacára is mindig magasabb, mint legszebb rózsabarackunk. Erős hőség mellett természetesen mindig érkeznek havariált áruk.

Színben, ízben ez olasz áru alatta áll a spanyolnak. Inkább sárgás, mint pirulóba átmenő, mint a spanyol és a miénk, ize megállapíthatatlan, de az áru osztályozása, csomagolása és ezáltal piacképessége itt is megteszi a magáét és ez biztosítja részére a mi primitív módszerünkkel, gyorsan romló árukkal szemben az értékállandóságot, az értékelési többletet.

Mennyiség kizárólag olasz áruból érkezik és minthogy a spanyol értékelése magasabb, tulajdonképpen az olasz, kimondottan a nápolyi barackkal kellene a versenyt felvinnünk. Az átlagos napi tranzit 20 vagon körül mozog, olyan mennyiség, melylyel szemben mi egyelőre teljesen jelentéktelen szerepet játszunk még a helyi piacon való értékesítésnél is, nemhogy a reexpedicióban. — E 20 vagon persze csakis a Brenner tranzitra vonatkozik.

A kései olasz barack a Vinschgau. Augusztus 1-én kezdett és augusztus 27-én végzett. Kezdőár 50/60 pfennig, átlagár 60/70 pfennig. Eleinte kökemény, zöld ízű, később minden irányban javul. Az elmúlt idényben nagyobb mennyiségek nem jöt-

tek. Az utóidény kereslete immár mérsékelt, érdeklődés csekély. Az osztályozás és csomagolás tekintetében ugyancsak áll, ami nápolyi árua és innét a kevés kereslet mellett is komoly ár.

A kaliforniai barack mint szárított gyümölcs kerül forgalomba és itt kedvelt, bár sem ízben, sem aromában a miénkhez nem jöhet.

A fenti eredetű barackok még mint pulpe is forgalomba hozhatók és a mint friss gyümölcs nem szállítható barack, teles etc. pulpeként értékesülhet. Hogy mit jelentene ez épen nekünk addig míg barackunk feltétlen szállíthatóképeséget megismeretlenünk vagy kedvezőlenebb iekvésű vidékek pompás termését, mely egyelőre nem jöhet tekintetbe, exportcikké nevelhetnénk, alantabb szölok.

En eddig magyar barackot, kajszt és rózsát a következő vidékekről láttam exportpiacainkon:

Kajszt: Kecskemét, Nagykörös, Eger, Kiskunhalas, Kiskörös, Kelebia, Pomáz, Debrecen, Gönc, Szeged, Makó. . .

Rózsabarack: Kecskemét, Nagykörös, Érd.

Kajszi-barack. Ha, miként már mondtam, mádkban volna akár talajjavítás, akár növényvédelmi uton, akár bármely beavatkozás után ebből a cikkünkben a szállítás bíró, egyenletes, tiszta felületű tehát folmentes kiválóan osztályozott, művészileg csomagolt (főleg az extra áru) árut hozni, mely nem félzölden leszedve, hanem már aromát nyújtó állapotban kerülhetne ide, nincs verseny, mely e cikkünk magára értékelésének, korlátlan mennyiségű elhelyezésének útját állhatná.

Eddig ide alig érkezett kilógástalan áru és általában az a nézet alakult ki, hogy a magyar áru idáig a szállítás sem bírja, nemhogy a tranzitot. E téren tehát elsősorban nem a kereskedelem feladata és munkaköve az intézkedés, hanem pomologia beavatkozásra van szükség, mely azután feltétlenül rábukkan majd a probléma megoldására. Kereskedelmi azonban a feladat, hogy ugy az osztályozás, mint a csomagolás terén hatásos útás történjék, mely számol a verseny ténykedésével, ha már önállót alkotni nem tud.

Rózsabarack. Bár íze, zamatra a rózsabarack távol áll a kajszi-baracktól, szerencsés külseje, pírja, az a csodás színhatás, mellyel egyik áru sem rendelkezik itt e cikket igen kedvelté teszi és a szállíthatóság tekintetében is ha egészséges áru kerül szállításra, aggályaink itt kisebbek. — E cikknek itt mindig sikere volt és sajnálatos, hogy e siker kiaknázása, izléses csomagolás és osztályozás útján évek hosszú sora óta előre nem haladt. Most hogy a hollandi nyitott csomagolás meghonosult, most ezzel mindenki eleget velt tenni minden kíváncsolmnak, amelyet velünk szemben a külföld valaha is támaszthat és útás mint a versenynél, el sem képzelhető. De természetesen még szerepet játszik az alpári kósár (néha megjelennek fehér kis vesszős kosarak haladás jeleként) azzal az obligát selyempapírral, melyet ugy látszik, minden tiltakozás ellenére, senkinek sincs módjában beszüntetni. Sőt igen sokszor erős fagyapotos csomagolás is érkezik (lásd jelentésemet július 14-ről.) Ha tudniillik az áru egy-két érettebb szemet tartalmaz, elégséges egy szem arra, hogy ez az egész selyempapírt átnedvesítse és azt a látszatot keltsé, mintha az egész áru beteg volna és ha most a rekkenő hőségben még ehhez fagyapótot is raknak alulra, felülre, befúlladt árut kell itt kiraknunk. Természetesen ha még itt tartunk, nem kérhe-

tem azt az izléses, szinte művészi csomagolást, melyet a verseny bármely eldugott vidéke produkál.

Minden útásnak tehát arra kell irányulnia, hogyan javíthatnánk fel mindkét fajtájú barackunk szállítóképességét, tartósabb voltát és hogyan kell forgalomba hoznunk ez értékes árut megfelelő külsővel!

Az egyes provenienciákra nézve az a megjegyzésem, hogy természetszerűleg Kecskemét vezet minőség tekintetében kajszt és rózsabarackjával. Utóbbi cikkben sikeres szép eredményről számolhattam be a Kiviteléi Intézetnek a gróf Károlyi féle uradalom, Érd rózsabarackszállítmányairól három evvel ennek előtte.

Pomázról kb. 7 éve láttam itt árut, az akkori hosszadalmas szállítás és helytelen csomagolás folytán, meg a szombati érkezés miatt, mint havariált áru került forgalomba és így helyes képet nem alakíthattam.

Kiskunhalas, Kiskörös, Kelebia azonos minőségű áruí kellő osztályozásnál egyenlő értékűnek találattak itt a kecskemétiével.

Gyöngyös barackja vetekedik, ha jól osztályozott, Kecskemét árujával. Az elmúlt idényben ideérkező gyöngyösi barack, hűtőwaggonban, táján hiányos jegelés folytán havariáltan érkezett és így nem normális értékesítésre került. De színe, íze, formás volta fenti feltételek figyelembevételével mellett exportra predesztinálja. Az egyik waggon július 20-án, másik július 25-én érkezett.

Annál gyengébb azonban Eger ezuttal először idekerült terméke. Szintelen, izetlen, romlásra hajló áru és mint első kísérlet sem sikerülhetett.

Göncz barackja három évvel ezelőtt érkezett ide. Aromája páratlan, íze elsőrangú, azonban a fővonalától távol esvén, közlekedési nehézségek folytán sem a magyar, sem később a cseh vonalon való szállítása nem sikerült, éretlen, romlottan érkezett és csak csekély része volt forgalomba hozható.

Debrecen barackját csak a bécsi piacon láttam és szállítóképessége igen korlátolt lévén, annak megfelelően érkezett és értékesült.

Ez áll legtöbbször Szeged és Makó barackjaira is.

Egyébként az ideirányuló, ezuttal viszonyainkhoz képest, már az említett okoknál fogva tetemes mennyiségű barackexport következőképen alakult:

Az idény kezdődik július 11-én (kecskeméti áruval), elég későn és végződik augusztus 3-án kiskörösi nagyobb és egy kecskeméti kis küldeménynyel. Beérkezik 42 komplet waggon, s azonkívül 17 vegyes waggonban lévő mellékrakomány, de tulajdonképpen barack.

A 42 komplet waggonból részesedik Kecskemét 27, Kiskunhalas 6, Nagykörös 3, Gyöngyös 2, Eger 1, Kiskörös 3 waggonnal. A 17 vegyes waggonból Kecskemét 7, Kiskunhalas 6, Kiskörös 3, Nagykörös 1 waggonnal.

Az idén különösen nagyobb mennyiségben érkezett ide gombócbarack. Minthogy szemben Béccsel itt tésztát nem készítenek (legfeljebb az u. n. Kuchent) ez apró áru, mint házalócikk szerepel és mint harmadrendű erősen rontja a magyar barack híret. Gyakorlati szempontból azonban tény, hogy épen e cikk a tömeglogyasztás tárgya és rentabilitása nagyobb az exportör részére, mint a nagy gondal megválogatandó, osztályozott árué.

Az áralakulás a következő: Sajnálatosan a legtöbb esetben a romlottan érkező árunak vevőszabta árai vannak. — A gyors értékesítés kényszere a csaknem mindig havariáltnan érkező árunál átirányzatot kifejldni nem enged. — A romláshoz valószínűleg az idén még hozzájárult az ismételt jégverés, a ragyaverte áru biztosan beteg volt már az induláskor is, másrészt a hűtőkocsik szemre szebb áruja sem volt egészséges. Egyes kocsikból, hűtőkocsikból hatalmas hőség áradt kinyitáskor. Lehet ez hiányos jegelés következménye, de lehet az is, hogy talán nem viszik olyan szigorúan keresztül a kocsik előhűtését. — Majd érkezett rekkenő hőségben kis Gg kocsiban 85 mázsa áru, már pedig ilyen értékes árunál mindig ajánlatos volna új nagy fehér kocsijaink igénybevétele, melyek szellőző módszere páratlan és romlandó árunál előnyei tapasztalat szerint nagyobbak szinte a hűtőkocsi nyújtotta előnyöknél.

Az első waggon rosszul érkezik, 40, majd 30 32 pfennig áron lassan értékesül. — Másnap látni még 26 28 pfennig árat is, de láthatni egészséges árut 60 pfennig áron, mikor az olasz áru 54 56 pfennigen mozog.

Mégis a magyar többé—kevésbé elfogadható kajszai és rózsabarack ára 48/50 pfennig, míg a gombócbarack (főleg Kiskunhalasról és Kiskőrösről a waggonok jórésze az) átlag 26 28/30 pfenniget ér el. Közben szebb árú, nagy rózsza 52/54 pfennigre is felmegy. — Havariált árura természetesen önkényes árak alakulnak. *Tény, hogy a nyomásztó gazdasági helyzet dacára is, egészséges kajszai és rózsabarackunk itt feltétlenül elért volna átlag 54 56 pfenniget.*

A friss gyümölcs szállítási lehetőségein kívül még rendelkezésre áll a konzerválás (marmelade, jame) és főleg olyan vidékeken, hol még talajjavítási vagy pomológiai beavatkozások sem segíthetnek és ahol még hozzá távoleső, vasutól elzárt termőterületekről van szó: a pulpe és szárított (aszalt) gyümölcs előállításának lehetősége.

Hazai konzervgyáraink a konzervkészítési lehetőségeket biztosan kihasználják, de alig hiszem, hogy éppen e félreeső termőterületek tevékenységük kereteibe bevonatnának.

Ami pedig a pulpe készítésének előnyeit illeti, sok külföldi szakember szolgálhat felvilágosítással, hogy egyszerű szaglás által megállapítható a mi barackunk minősége szemben a piacot uraló spanyol és kaliforniai pulppal. — Más lapra tartozik, hogy a sohasem ellenőrzött álexportőrök és alkalmi vállalatok miként ártottak annak idején a „passzírozott” barackpulpe forgalombahozatalával e cikkünknek, mely áru a rossz kezelés és hamisítás folytán (hisz sokszor alig tartalmazott barackot) csak a hordók felrobbanásáig vezetett, de pulpet abból alig készített valaki. — Más volna ha külföldi módra (a spanyol és amerikai rendszerek pontos tanulmányozása alapján) és nem a „kérem mi mindent tudunk” gesztussal olyan feles etc. pulpet állíthatnánk elő, mely joggal felvenné a versenyt az említett származású árukkal.

Tudott dolog még, hogy e féltermék behozatali akadályai is mindenütt kisebbek, mint a kész gyártmányoké és tudott dolog az is, hogy újabban pótanagnak nem annyira pulpet, mint inkább a szárított gyümölcsöt használják fel.

Régi vágyam, hogy az aszalás terén is történjék valami. Ott van példaként a Wiener Allgemeines Lagerhaus telepe, mely szakszerűleg, kis költséggel aszal, etuvál... de háziiparként, kellő kioktatással meg tudnánk honosítani az aszalást legalább azokon a vidékeken, hol az említett akadályok fennállanak és amely vidékek termelői most kénytelenek termésüket poton áron elkötyavetyélni, míg az aszalás terjedésével és rentabilitásával mind nagyobb területek volnának bevonhatók a termelésbe.

Mint a dolgok ismerői azonban bármennyire is méltányolnom kell hazai konzervgyáraink dicséretes eredményeit, mégis más utat képzelnék legalább is eleintén, e termék értékesítésére, mint a gyárak általi felvásárlást, mert az ilyen ténykedés egyelőre nem animálná a kezdő termelést fokozottab tevékenységre.

Megvannak tehát adottságaink, csak valahogy úgy kellene mindjárt kezdeni, hogy megkapjuk a reális alapokat ahhoz a kiépítéshez, melynek végén árlapokat szeretnék látni... a hamburgi aukciók, a bremi Kolonialwarenimportőrök árjegyzéseiben a kaliforniai, spanyol barack mellett azt... hogy a magyar feles barackpulpe M.... a magyar aszalt barack pedig M....

Itt azután helye volna premiumnak.... a termelőt, mindig a termelőt animálván....

Uj történeti emlékeket tártak fel az egri várban végzett ásások.

Pataky Vidor dr. ciszterci rendi tanár nyilatkozata az ásások legújabb eredményeiről.

Az egri vár ásásai Pálosi Ervin dr. jogakadémiai tanár és Pataky Vidor dr. ciszterci gimnáziumi tanár vezetésével néhány év óta folyton újabb és újabb történelmi és tudományos emlékekkel gazdagítják Eger látnivalóit és a város legnagyobb vonzó erejét képezik idegenturizmus szempontból. A két tudós tanár, akiknek érdemeit Eger szempontjából alig lehet felbecsülni, most sem pihen és a sűrű pénzügyi állapotok között is minden alkalmat megragad az ásások kibővítésére. Pataky Vidor dr. a legújabb eredményekről ezeket mondotta a *Hevesvármegye* munkatársának:

Az ásások tervszerű folytatásánál a legutóbb teljesített felszíni munkálatok során hétezer kősi földet emeltek ki embereink a romokról. A templomi rész Nagy Lajos korabeli sírköpolnákat és kriptákat tárt fel a török kert, amely utóbbi a török időben épített kapuvédbástya. Ugyancsak napfényre hoztuk a belső kaputól a Gergely-bástyáig haladó várfal belső fal-felületét is, mert ez a fal-felület az Árpád-kori templom köveiből épült.

A vasut által elvágott várrészen, a keramiai műhely mellett, a XV. és XVII. századból való várfalakat tártuk fel, továbbá az 1711-ben felrobbantott kazamatákat.

A vár eddig feltárt részei tehát az idén új látványosságokkal szaporodtak. Ezeket a munkákat csekély anyagi erőnk mellett az inségmunkák és városi fürdőépítés planirozása révén végeztettük. Ezidő szerint semmi más anyagi támogatásunk nincs, csupán a munkanélküliek foglalkoztatásánál kapunk segítséget a város vezetésének jóvoltából.

Reflexió „Néhány szó a közegészségügyhöz” című cikkhez.

Irtá: Dr. Kemény Jenő.

Igen öröndetes és kihatásában eredményes, ha a közegészségügyi kérdésekkel minél szélesebb rétegek foglalkoznak és minél több oldalról hívják fel a figyelmet a tennivalókra.

A fenti című cikkben az író igen helyesen a nagy orvosi körök megosztásában, új orvosi körök alakításában látja a közegészségügy javításának egyik tényezőjét. Ebben minden hozzáértő, legyen az belbeli avagy csak messziről szemlélő laikus, egyetért.

Az orvosszert azonban abban találni meg csupán, hogy egyik-másik orvosi kört egyszerűen csak ketté kell vágni, s egy körorvos helyett legyen kettő, akik a község megterhelese nélkül a betegek kezelését és általában a közegészségügy szolgálatát jobban el tudják látni. — nem olyan egyszerű, mint amilyennek felületes szemlélet mellett látszik.

Az orvosi körök szétválasztása már a háború után pár évvel megkezdődött. Majdnem 10 even keresztül, ahol csak lehetett, új orvosi köröket és új községi orvosi állásokat szerveztek.

Ennek az egészséges és szociális együtérzéstől áthatott folyamatnak az Országos Orvos Szövetség községi és körorvosi bizottsága volt legelső sorban előharcosa. A Szövetség ugyanis 1923-ban küldöttség útján, majd 1926. január 21-én országos nagygyűlés keretében sürgette a nagy orvosi körök szétosztását. A Szövetség 1931. évi május 11-iki kongresszusa pedig egyhangú határozatban mondta ki az orvosi körök szaporításának szükségességét, úgy, hogy ebből a közegészségügynek legyen haszna.

Előmozdította ezt a folyamatot az is, hogy nemcsak 2-3 községnek volt joga a körből kiválni és önálló orvosi kört alkotni, hanem egyetlen község is megtehette ezt, ha megfelelő orvosi lakásról gondoskodott és az orvos fizetését költségvetésileg biztosítani tudta.

Az utóbbi években azonban ez a folyamat nemcsak megakadt, hanem törvényes rendelkezések folytán a megürült községi tisztviselői állások betöltésének analogiájára a már működött, de megürült községi, illetőleg körorvosi állások betöltésére is külön engedélyt kell kérni, s ahol lehetséges, az orvosi állásokat helyettesítés útján kell betölteni.

Az orvosi köröknek a közegészségügy érdekében történt megosztása és új orvosi körök létesítése ott, ahol ezt valóban közérdek kívánta, a háborút követő évtized alatt tulnyomóan megtörtént.

Ennek bizonyítására elegendő lesz arra rámutatnom, hogy Hevesvármegyében 1922-ben 27 községi illetőleg körorvos, míg 1932-ben 41 hasonló orvos működött, ami több mint 66 %-os emelkedésnek felel meg.

Az elmondottakból kitűnik, hogy az a beállítás, amely szerint azért van együtt 5-6 község is egy orvosi körben, hogy a körorvosnak évi 7-8000 P. jövedelme legyen, nem helytálló. Mert ott, ahol ennyi község kénytelen egy orvosi kört alkotni, a kör szétválasztása után az egyes körök olyan életképtelenek lennének, hogy a körorvosnak a X. fizetési osztály 3 fokozatának megfelelő kezdőfizetést és lakást sem tudnák biztosítani.

Ugy felállítani a tételt, hogy kettéválasztva a 8000 pengő helyett 6000 pengő lenne a jövedelem, nem lehet.

Nem tudom, a cikkíró ur kiről mintázta körorvosát, de Csonka-Magyarországon egy kéz ujján is meg lehet számolni az olyan körorvost, akinek ma ilyen jövedelme volna az orvosi magánygyakorlatával együtt.

Felteszem, hogy a körorvos fuvardíját nem veite a jövedelem kiszámításánál a cikkíró ur számításba, de ha ezt tette volna, meg kell világosítanom, hogy a fuvardíjak a legtöbb esetben még a ténylegesen kifizetett fuvarokat sem fedezik, úgy hogy ezek nem jövedelmi források, hanem sokszor ráfizetéssel járnak.

Jól tudjuk valamennyien, hogy a felü — sajnos tönkre ment. A termelő elszegényedést, a földműves alig számítható a magánbetegek közé. A néhány kereskedő és iparosnak is alig van betevő látatja, úgy hogy a körorvos tulnyomóan díjazás nélkül dolgozik, a hivatalosan megállapított díjazást sem kapja meg, s a jobbik esetben adós marad ezzel a beteg.

Emellett a községi és körorvosok hónapokan át nem kapják meg a fizetésüket, sőt még utó átalányukat sem, mégis kötelességüket önfeláldozóan és a köz érdekeiben mindig teljesítik.

A cikkíró szerint a kérdés megoldását az is könnyűvé teszi, hogy a ma orvosa beéri egy szerény lakással is, míg később a vármegyétől vagy a községtől várná ennek felépítését.

Ez az érvelés — bár első pillanatra tetszetős — de a legnagyobb mértékben helytelen és antiszociális, nem csupán az orvos, hanem az általános közegészségügy szempontjából is. Nem szólok itt arról, hogy a községi és körorvos részére az 1908. évi XXXVIII. t. c. biztosítja a lakást, s arról sem, hogy népjóléti minisztériumi rendelet mondotta ki, hogy orvosi kör, vagy község csak akkor tarthat orvost, ha megfelelő lakásról gondoskodni tud.

Nem szólok erről azért, mert a cikkíró éppen ezt is helytelennek és megváltoztatandónak tartja gondolatmenetéből kitűnőleg.

Ha azonban a kérdés mélyére nézünk és nem hagyjuk magunkat megtéveszteni tetszetős jelszavaktól, akkor rá kell jöjünk arra, hogy a legmagasabb egészségügyi kormányzat nem „luxusból”, nem kényelmeskedésből kötelezte a községeket az orvosaik méltó elhelyezésére, nem fényűzésből írta elő, hogy az orvosnak külön rendelőjének kell lennie — lévén az hivatala is. — hanem mert tudta, hogy a község orvosától a közegészségügy intézésében és ellátásában csak akkor várhatunk egész munkát, ha a szerény kultúremlerhez méltó lakásáról gondoskodva van.

Senki sem tagadhatja, hogy akadnának orvosok, akik szegénységük vagy mondjuk ki nyíltan, nyomoruk miatt lemondanának a körorvosi állás kedvéért a kultúremlerhez méltó lakásról.

De magasabb egészségügyi szempontból nézve a dolgokat hogyan várható attól az orvostól, hogy a népnek általános egészségügyi kérdésekben oktatója, utmutatója, példaadója legyen, aki egy — esetleg földes — szobában lakik, alszik és betegeit, sokszor ragályos betegeit vizsgálja és gyógyítja. Hogyan tudná betölteni az ilyen orvos azt a kulturhivatást, amelyet tőle a társadalom és hivatali felsőbbsege méltán elvár.

Hogy mire vezet az orvosnak ilyen elproletarizálódása, arra nézve Csilléry András az Országos Or-

vos Szövetség elnöke említ egy mélyen elszomorító esetet, ahol egy szegény, fiatal nő orvos kénytelen volt földes szobában meghuzódni, ahol a gyermekágyban fekvő felesége a földön lábát megsértette s úgy az asszony, mint a gyermek tetanusban elhaltak.

Éppen ezt a magasabb közegészségügyi szempontot mérlegelte a kormányzat is, amikor még 1925-ben néhai Vass József minden községnek, amely kérte, orvosi lakás építésére 8000 pengős hosszú lejáratu és olcsó kamatozású kölcsönt bocsájtott rendelkezésére.

Az orvosi hivatást kétféleképpen ítélik meg. Egyrészt önzetlen, emberbaráti, másrészt kereseti szempontból.

Ez a kettősség természetes, ennek a kettős szempontnak velük — orvosokkal — szemben való alkalmazása azonban, igazságtalan következtetésekre vezet.

Nem gondolnak ugyanis arra, hogy a tanulási idő, majd utána az ingyenes kórházi gyakorlati évek, utóbb a berendezkedés, a könyvek, műszerek és az *állandó továbbképzés*, a haladó orvostudománnyal való lépéstartás stb. igen nagy összegek befektetését kívánják meg.

Amikor azután az orvos megkezd munkáját és ennek ellenértékéért akar megélni, akkor már a foglalkozásnak csupán ideális voltát tekintik.

Tudni kell azt, hogy éppen a községi és körorvos végzi az egészségügyi szolgálat legnehezebb és legterheesebb részét, — de egyúttal a legmostohább viszonyok között. Éppen ezért sokkal nagyobb felkészültséggel kell rendelkeznie, mint a szerencsebb helyzetben lévő városi kollégájának. A községi és körorvos az, aki éjjel-nappal, télvíz idején, esőben-hóban ép úgy, mint forró napon, kitéve az idő viszontagságainak fáradhatatlanul dolgozik. Ő az, aki állandó készenletben van és saját egészségének, sokszor életének veszélyeztetésével is küzd a ragályos fertőző betegségek ellen, felkutatja a ragály fészket, hogy annak terjedését és járványra fajulását megakadályozza. Így küzd a betegségek ellen a népességért, igen sokszor nemtörődomséggel, tudatlansággal, sőt rosszakarattal szemben is.

Ilyen feladatok megoldására képtelen a legminimálisabb életfeltételekért napról napra új harcot vivő, szűk, egészségtelen és a legelemibb polgári igényeket ki nem elégítő lakásban senyedő orvos. Az ilyen orvos nem tud egészségügyi kérdésekben a lakosság vezetője és útmutatója lenni.

Ebből a megfontolásból indult ki közegészségügyi kormányzatunk, amikor az anyagi bázist nem nyújtó, életképtelen, s különösen *megfelelő orvosi lakással* nem rendelkező orvosi köröket nem enged szaporítani csak azért, mert az eddigi körökben egy orvos tisztességesen megél és eredményes munkát végez.

A mai orvosi tultermelés mellett bizonyos, hogy egy életképtelen orvosi körben is lenne az egyebütt jobban elhelyezkedni nem tudó orvos. Ez azonban az elhelyezkedést csak átmenetnek tekintené, s az első kínáló jobb alkalmat felhasználná az állás elhagyására. Az ilyen orvosváltozások az általános egészségügy rovására mennének.

Sajnosan kell tapasztalni, hogy éppen a tultermelés miatt van már orvos, akinek a legelemibb életfeltételei sincsenek meg. Az ilyen szerencsétlen helyzetben lévő, önmagával, jelenével, jövőjével elégedetlen, a tudományos haladás lehetőségeitől megfosztott orvos ambíciójának, hitének, elhivatottságának csökkenése következményeiben kiszámíthatatlan ká-

rokat okozhat és okoz is éppen ott, ahol mindannyiunk kívánsága szerint javítani akarunk.

A vármegye sohasem akadályozta meg a körök szétválasztását, sőt ott, ahol az egészségügyi szempontból kívánatosnak mutatkozott, a szétválasztási folyamatot már előbb megindította, mintsem a községek kérték.

Azonban a miniszteri rendelkezések komoly megfontolás tárgyává tették, hogy tekintettel egyrészt az általános elszegényedésre, másrészt pedig a községi háztartások súlyos helyzetére, valóban közegészségügyi érdeke az orvosi körök szaporítása és életképes orvosi existenciák tönkretétele azért, hogy két életképtelen orvosi kör működjek; eltekintve attól az általános törvényi rendelkezéstől is, amely az állásokat általában csökkenteni és nem szaporítani akarja.

A cikkírónak tehát abban elvileg igaza van, hogy az orvosi köröket szaporítani kell. Az lenne kétségtelenül az ideális, ha minden kis községnek megvolna a maga hatósági orvosa.

Ehhez azonban előfeltételként az szükséges, hogy minden körorvosnak biztosítva legyen a tisztességes megélhetése. Sajnos ez a jelen viszonyok között a cikkemben kifejtetteknél fogva kivihetetlen.

Addig pedig, amíg a mai gazdasági viszonyok nem javulnak, a kipróbált és bevált beosztásokat a jelen viszonyok között megbolygatni pusztán jelszavak kedvéért nem szabad.

Ha a megbontással nem tudunk javítani, — rontani semmiesetre se rontsunk.

Gyakorlati emberismeret.

Írta: **dr. Hammersberg Elemérné Kovalik Ilona.**

(Folytatás.)

Ha a múltba visszatekintünk, éppen azt találjuk, hogy azok, akik jók vagy rosszak felé vezettek minket, felemelőink vagy elbukatóink voltak, sorunkat intézték, hogy úgy mondjam szinte rendelkeztek velünk, különösen nagy emberismerők voltak. Ismerték emberi mivoltunk ösztöneit, ősi idegrendüléseit, gyengeinket, álmainkat s azokra építettek.

Hála az emberi műremekeknek, akik minket is magasabbrendű lelki és anyagi fejlődések felé tereltek, a kultúra és emberiség isteni korlátai megjelölésével!

Az emberi kontárok, vabanqueurok, lázadók és momentán diadalokat hajszolók tragédiákba és katasztrófákba sodortak. Az utóbbiaknak nagyobb sikereik voltak fölöttünk, mert az ember sokkal hajlamosabb az általuk rikoltott, vagy suttogott olyan jelszavak után loholni, melyek a rövid élet alatt minden ösztönös, önző vágy kielégülését hirdették. Ha jobban ismertük volna önmagunkat s embertársainkat, ha nyílt szemmel, megfontoltan nem bíztuk volna magunkat vakon ösztöneinkre és rájuk, hány anyagi és lelki konfliktust kerülhettünk volna ki!

Dr. Adler Alfrédnek a columbiai egyetem tanárának „Emberismerete” megmutatja azt az irányt s azokat a nyomokat, melyeken az új ember nevelésének el kell indulnia, hogy a rettenetes életharcban többé ne egymás ellen, egymás kihasználásáért küzdjön az emberiség, hanem egymás megismeréséért s egymásért!

Dr. Adler szerint az orvostudomány volt az, ahonnan elindult a kísérlet megalapozni az ember-

ismeret tudományát, megállapítani, melyek annak feltételei, feladatai s mik lesznek az eredmények. Az ideggyógyászat feltétlen jó emberismeretet követel. Az ideggyógyásznak tisztában kell lenni, hogy mi történik a beteg lelkében, mert ha anatólikus munkájában felületes utakon járva, hibás diagnostikus következtetésekhez jut, ez azonnal megbosszulja magát, mert semmi győgyeredményt nem fog tudni felmutatni. A családi, társadalmi, országos és világéletben, ha valaki megítélésében tévedünk, ott is minden egyes alkalommal bekövetkezik a bűnhődés, de a reakció oly későn állhat be, hogy az összefüggéseket többnyire már nem láthatjuk és amikor azt tapasztaljuk, hogy valakinek a megítélésében ejtett hiba miféle következményeket és sorcsapásokat voni maga után, már minden késő és tehetetlenül állunk a dolokkal szemben.

Dr. Adler vizsgálatai során felismerte, hogy a gyakran tapasztalható lelki rendellenességek, zavarok és hibák alapjában véve semmi olyat nem tartalmaznak szerkezetükben, ami az ugynevezett normális ember lelki életétől idegen volna. Ez a felfedezése nagyon fontos, mert lehetővé teszi, hogy a kórostól tanulva és a normális lelkiállattal való összehasonlítás által, olyan tapasztalatokra tételünk szert, melyek arra a meggyőződésre jutattak, hogy a normális körülményeket is elesebb szemmel lássuk és képesek legyünk az aberratív és normális adottságok között, már a kezdeti stádiumban, egy helyes differenciál diagnózist felállítani.

Legelőször is azt ismerte fel, hogy az emberi lelkiélet kialakulásának legerősebb ösztönzései a gyermekkor legkezdetéből származnak. A régi kutatók és pszichiáterek is tudták már ezt de ő tovább jutott azzal, hogy összefüggő kapcsolatba hozta a még fellelhető gyermekkori élményeket, benyomásokat és állásfoglalásokat, a lelkiélet későbbi jelenségeivel úgy, hogy összehasonlította a korai gyermekkor élményeit, a későbbi korban tanúsított magatartásával. Szerinte a „mozgási vonal”, „életsablon”, „életstílus” mindig ugyanaz, mert a cél gyermekkorban és öregkorban egy. Azért tudománya sarokpontja, a gyermeki lelkiélet s. emlélete.

Az emberismeret tudománya így szolgál eszközül hibák megelőzésére s az emberismeret fontosságát felismert emberiség számára valóságos kiricsbánya tárul fel megérteni, átélni, feldolgozni a sarjadzó lelkiélet megnyilvánulásokat s azokat helyes mederbe irányítani.

Az emberismerőnek a lelkiélet minden jelenségét át kell élnie, önmagába felvenni, elkísérni az ember örömeibe és bánataiba, hetköznapjaiban és ünnepe napjaiban, éppen úgy, mint ahogy azt a művészek cselekszik, amikor alkotnak.

A jó festő annyit visz bele egy arcképbe, amennyit megérezett abból az emberből, akit lefestett. A nagy író és költő alkotásaiban átéléseit vetíti ki!

(Folytatjuk.)

A pásztói Vöröskereszt Egyesület működése.

Látogatásunk dr. Zemán Dezső és Gorovené Oláh Margit egyesületi vezetőknél.

Közéletünk fertőzött levegője telve van a szenvedő, küzdő lelkek jajszavával, amelyet szinte naponként áttör és elnyom a frissen termelt emberi bűnök egész sokasága, a borházak, a meghamisított olaj, az orvul kiontott emberi életek stb. szörnyűséges hurvirágai.

A tragikus mának szomorú krónikása mohó szomjusággal keresi az igazi emberi lelkek még megmaradt tiszta szigeteit, hogy az igaz lelkek munkájának elvetett és kikelt szeretetmagvait felszedesse és más vidéken is elhintse, hátha máshol is életbe fog az a mag, amelyből a jövő szebb emberi élete kifejlődhet...

... Így jutott el a sorok írója is a „Hevesvármegye” pásztói munkatársával vitéz dr. Szilágyi Sándorral a pásztói Vöröskereszt Egyesület vezetőihez dr. Zemán Dezső elnök és Gorovené Oláh Margit társelnökhöz.

Nagyszerű találkozója a véletlennek, mesteri kiválasztása az életnek.

Két igazán lelkes, tenni akaró vezető! A férfi, az orvos, akinek emberszerető lelke nem elégzik meg betegek gyógyításával, többet akar tenni, mert érzi, hogy a mai keserves magyar élet többet kíván minden lelkes hivatól...

Működése helyén a betegek között, az alapítványi Margit kórházban kerestük föl dr. Zemán Dezső igazgató főorvost a pásztói Vöröskereszt Egyesületnek megalakulása óta elnökét.

Egy markáns mozdulattal elhárította magát a megérdemelt elismerő szavakat.

„Engem kérem nem illet elismerés — az egyesület lelke Gorovené Oláh Margit a társelnök, akinek az egyesület nagyon sokat köszönhet...

... Igyekezzünk, hogy a mi kis körünkben a jóléti társadalom segítségével mindazt nyújtsuk a társadalom elesettjeinek, ami adható.

Nagyon szépen működnek a kerületi vezető hölgyek is, a karácsonyi segítségnyújtásunkat, a betegek, a szülők támogatását az ő hathatós közreműködésükkel intéztük el.

Egyesületünk a múlt évben 443 személynek nyújtott pénzbeli és természetbeni segítséget és 1163'93 pengőt osztott szét. A múlt év végén 1237'51 pengő készpénzmaradványunk volt."

A kis mintaszerű kórház megtekintése után, amelyről, mint Pásztó és környéke nagy értékéről más alkalommal szólnunk, — elkészítettünk Pásztó társadalmának értékes, — markáns alakjától, — hogy fölkeressük a vezető társat, — az egyesület lelkét — azt az igazi jószágot szívű magyar asszonyt — aki nem külsőségekből, hanem lelke sugallatára cselekszi a jót.

A Vöröskereszt Egyesület kétszeresen is kitüntetett régi lelkes hívét szorgos házi munkájában zavartuk meg.

Előadtuk jövetelelünk célját, hogy meg akarjuk ismerni teljes valójában az egyesület működésének „lelkét” is, hogy miként teljesíti hivatását, mert hiszen jól tudjuk, hogy ő a gyámoltott szegények állandó látogatója.

„Mint a Vöröskereszt Egyesület vallott és gyakorolt eszméinek régi hive természetesen a jótékony-ság gyakorlását el sem tudnám képzelni a szegények otthonának időnkénti látogatása nélkül.

Sok-sok kellemetlenséggel jár ez, de ezzel az eredmény érdekében számolni kell.

Bizony mindenesnek, zsandárnak is kell lenni, hogy némely szegényt a tisztaságra, rendre és munkára szoktathassa az ember.

Nehéz, fáradságos ez a munka, sok tapintattal és nagy türelemmel kell végezni, amely eredményként sokszor halálanságot és keserűséget is teremt.

Egyesületünk legfőbb gondja a betegek, a szülők és a munkaképtelenek támogatása. — A község kerületekre van osztva és a kerületi vezetőnök segítségével tájékozva vagyunk mindenről.

A gyermekkelengyék már készen várják a születendő kisbabát, a betegeket ellátjuk megfelelő étellel. A munkanélküli szegényeknek igyekezünk munkát szerezni, általában az az irányelvünk, hogy ha csak lehet adjunk valamit. Nemesen érző hölgyek segítségével fehérneműket, kötött holmikát készítünk a reászorultaknak.

Egyesületünknek körülbelül 210 tagja van. A tagsági díjak a szomorú gazdasági helyzet folytán bizony itt is nagyon lassan folynak be, éppen azért több alkalommal mulatságokat rendezünk, hogy a szegényeink gyámolításához szükséges összegeket előteremtjük.

Olyan jól esett volna még sokáig hallgatni azt az igaz-vérig nemesveretű jószívű asszonyt, akinek idézete még sokáig fog fülünkbe csengeni.

„Az igazi jótékonyság a küszöbön belül kezdődik és a küszöbön kívül csak akkor ösztön és eredményes az, ha annak gyakorlója elsősorban belül már a kötelességét teljesítette...”

... Vármegyénk 3 helyén működik csupán a Vöröskereszt Egyesület. Gyöngyösön, Pásztón és Hatvanban. Pásztó, de vármegyénk is büszke örömmel mutathat rá, a kicsiny, — szegényektől lakott Pásztó egyesületének gyönyörű, — nemzetmentő munkájára.

Itt kívánjuk még megemlíteni, hogy Pásztón az ifjusági Vöröskereszt Egyesület is nagyszerűen működik. Az elemi iskolában Hajagos Józsefné Csiky Izabella, a polgári iskolában pedig Dubraviczky Erzsébet tanárnő az egyesület vezetője. (—).

Frindt Jenő pápai kamarás. XI. Pius pápa *Frindt Jenő* egri érseki titkárt pápai kamarássá nevezte ki. A magas kitüntetés hírére osztatlan örömmel fogadta Eger társadalma. Frindt Jenő hosszú ideje végez a város társadalmi és közéletében áldásos munkát. Amellett, hogy lelkesedve híven szolgálja a főegyházmegye kormányzásában főpásztorát, lelkes az egri honvédezrednek, élén áll számos karitatív egyesületnek, egyik buzgó és fáradhatatlan támasza az egri szegénygondozásnak, tevékeny vezetője az Eger és Vidéke Hitelszövetkezetnek is s általában ott látjuk őt a város társadalmának vezetői között mindenütt az első vonalban, amikor a csüggedő lelkeket az ékesszólás gyújtó erejével buzdítani, vagy a gyengéket és elesetteket támogatni kell. Jó és igaz ember érdemeit jutalmazta itt a pápai kamarás megtisztelő címe, amely meghozta Frindt Jenő reverendájára az eddigi szerény fekete öv helyébe azt a díros övet, amit már régen szívből kívántak neki nagyszámu barátai és tisztelői.

A hatvani Omke gyűlése.

A hatvani Omke legutóbb tartott ülésén Blumenthal Béla elnöklete alatt behatóan foglalkozott Heidrich János felszólalásával kapcsolatban is a hatvani kereskedők súlyos helyzetével.

Az évek óta tartó fáradhatatlan tevékenységnek mindenesetre már annyi eredménye megvan, hogy Hatvan község képviselőtestülete is méltányolva a kereskedők és iparosok létért való küzdelmét, segítségükre kívánt sietni azon kérésüknek támogatásával, hogy a kirakodóvások csökkentése érdekében a szükséges lépéseket tegyék.

A magunk részéről is csak helyeselni tudjuk azon törekvést, hogy elsősorban a közönség felé kell irányulni a propagandának, hogy hatvani kereskedőktől vásároljon. Ezen propaganda sikerülménye a legrövidebb és legbiztosabb út a helyzet javulásához. Minden lehető el kell követni, hogy köz tudattá váljon a vevőközönségben az a kötelesség-érzet, hogy saját jól fellogott érdekében is, még megmaradt filléreivel helybeli adózó társát támogassa.

Beszélő számok a gyöngyösi Mátra idegenforgalmáról!

Lapunk hasábjain több ízben megemlékeztünk már arról a rajongó nagy szeretetről, amellyel Dr. Puky Árpád a gyöngyösiei kiváló polgármestere a gyöngyösi Mátrát kezeli, amelyet az idegen forgalom szempontjából Gyöngyös és környéke egyik legfontosabb gazdasági erőforrásának tekint.

Annak a céltudatos nagy munkának, amelyet az idegenforgalom fokozása érdekében kifejt odaadó munkatársaival együtt, meg is van a maga kívánt eredménye.

Ha figyelmen kívül hagyjuk a gyalogszerrel járó turisták nagy tömegeit és tisztán csak a Mavart és a kisvasút forgalmát tekintjük, — az alábbi kimutatás nemcsak az eddigi munka eredményét mutatja számokban kifejezve, de biztatást, — nagyon szép reményt nyújt a jövőre nézve.

A Mavart teljesítménye: megtett kilométer: 1929-ben 9082, 1930-ban 11.120, 1931-ben 30.489, 1932-ben 45.226. Utasok száma: 1929-ben 7780, 1930-ben 7399, 1931-ben 23.601, 1932-ben 38.579.

A kisvasút teljesítménye: utasok száma: 1926-ban, 9831, 1927-ben 12.731, 1928-ban 17.145, 1929-ben 23.082, 1930-ban 21.125, 1931-ben 20.212, 1932-ben 25.825.

A gyöngyösi Mátra festői szépsége, remek szép természeti változatossága, az idegenforgalom folyvételére alkalmas épületei, amelyek között első helyen fog szerepelni az épülő Kekes szálló, joggal számíthatnak elsősorban a hevesmegyeiek támogatására. — Az önellátás sokat hangoztatott elve is azt parancsolja, hogy ne vigyük a pénzünket kifelé itt költsük azt el, ha csak lehetséges a megye területén!

A jövő számunkban részletesen fogunk foglalkozni az üdülésre alkalmas helyek leírásával!

A hatvani „Deborah” kulturleánycsoport műsoros farsangi estélye. A dr. Fodor Lajos vezetése alatt álló egyesület igen szépen sikerült műsoros estélyt rendezett f. hó 11-én a Káposztás féle vendéglő termeiben. Az igen értékes műsorból felemlíteni kívánjuk Winkler Endre, Steiner György és Bodnár Jenő szereplését, az utóbbi Zsigmond János hatvani rendőrfogalmazó nagyjértékű költeményeiből is adott elő — nagy tetszést aratva. Lakos Endre költő sikerült alkalmi prólogját Zucker Bözsi adta elő, a közönség nagy elismerése mellett.

A hatvani hadirokkantak sebesülési érmeinek kiosztása.

A hatvani hadirokkantak legutóbb tartott diszközülését bensőséges, meleg ünneppé avatta a sebesülési érmek kiosztása. A diszközülésen dr. Kékessy Dezső járási főszolgabíró elnököl. Megnyitó beszédének nagyszerűsége mély hatást gyakorolt a jelenlevőkre.

Az ünnepi beszédet Dombrády Lajos, a Honsz. alelnöke tartotta, aki szép szavakkal méltatta a hadirokkantak hősi tetteit.

Cserey Vilmos nyug. tábornok elismerő szavak kíséretében tűzte az érmeket a rokkantak mellére.

Várkonyi Sándor főjegyző bejelentését, hogy Hatvan község képviselőtestülete legutóbb tartott gyűlésén egyhangú lelkesedéssel határozta el, hogy a frontharcosok neveit a községháza üléstermének falán megörökíti, — nagy örömmel és lelkesedéssel vették tudomásul. — A szép ünnepség vitéz dr. Lénárd Béla üdvözlő szavaival ért véget.

Száz adófelelbezés a közigazgatási bizottság előtt. Március 15-i nemzeti ünnepünk miatt Heves vármegye közigazgatási bizottsága most 16-án tartja meg havi ülését. Ezen az ülésen közel száz adófelelbezés kerül az adóügyi albizottság elé. E felelbezesek tulnyomó részét az 1933. évi inségjárulék ügyében adták be megyénk adófizetői és a legtöbbben (72) gyöngyösi lakosok a felelbezők. Ugyancsak 16-án lesz a megyei kisgyűlés is.

A magyar katona.

A magyar vitézség ezer éve a tárgya annak a páratlanul díszes kiállítású kétkötetes műnek, amely a Franklin Társulat kiadásában most hagyta el a sajtót. Csodálatos, hogy mindeddig hiányzott a magyar irodalomban olyan munka, amely a magyar hadvezérek, tisztek és közkatonák önfeláldozó kötelességteljesítését, bátorságát, hősiességét hiteles történelmi adatokkal és egykorú illusztrációkban bemutatta volna a magyar közönségnek.

Ezt a régen érzett hiányt pótolta most négy kiváló katonai, akik a magyarság ezeréves harcainak tükrében bemutatják a magyar katona páratlan harci értékét, önfeláldozását, hűségét. Bár a nagy mű a legújabb hadtörténelmi kutatás minden adatát gondosan felhasználja, mégsem válik sehol szürke adathalmazzá, mert a könyv írói: Pilch Jenő ezredes és Gyaióky Jenő ezredes, a Magyar Tudomá-

nyos Akadémia tagjai, továbbá vitéz báti Berkó István ezredes és Markó Árpád alezredes — a tollnak is mesterei, úgyhogy a mű nem szakemberek számára — akiknek elsősorban készült — a legélvezetesebb olvasmány.

A gyönyörű két kötetet mintegy 500 kép, vázlat és melléklet díszíti, amelyeknek nagy része itt jelenik meg először. Külső és belső értékének beszédes bizonyossága, hogy három olyan ajánlással jelent meg, amelyeknek mindegyikére lel fog figyelni a magyar közönség: nagybányai vitéz Horthy Miklós kormányzó, vitéz József kir. herceg tábornagy és jákfai vitéz Gömbös Gyula miniszterelnök és honvédelmi miniszter facsimilében közölt ajánló sorai nemcsak a magyar katona kiválóságának lelkes magasztalásai, hanem egyuttal hangos tanubizonyosságok A magyar katona nagy nemzetnevelő értéke mellett.

Ez a nagyszabású mű forró vallomás multunk dicső hagyományai mellett és példaadó buzdítás a jövőndő magyar nemzedék számára.

A TIMOSÁ-t mindenkinek meg kell nézni!

Hogy Ön is megnézhesse, ezen

UTALVÁNY-t

bocsájtjuk rendelkezésére, melynek beszolgáltatása ellenében a BETHLEN-TÉRI SZINPAD jegypénztára kettő darab 33 $\frac{1}{3}$ %-kal olcsóbb jegyet ad ki.

Előadások mindennap fél 6 és fél 9 órakor.

Jegyrendelés: 443—76.

A szerkesztésben résztvesznek:

Szerben: Dr. Erlach Sándor, Gyöngyösön: Dr. Katrics Kálmán, Tiszafüreden: Dr. Végő József
Hevesen: Figlár Géza, Pásztón: vitéz dr. Szilágyi Sándor.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Vig Vilmos, Hatvan, Telefon: 85.

Társszerkesztő: Balogh István Gyöngyös.

Kéziratok, előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatal címére Hatvanba küldendők.

Hirdetések díjszabás szerint.

A jó gazda tudja, mi kell: **Monori Mag** mindig kikel!

Magyar Magtenyésztési r. t.

Budapest-Monor

KÖZPONTJA: BUDAPEST, IV. SZÉP-U. 1. SÜRGÖNYCIM: GRANÁRIUM.

MONORI MAGKERESKEDÉSE: BUDAPEST, IV. KOSSUTH L. U. 3.

TELEFON: AUT. 86—8—60.

ŐSZI ÁRJEGYZÉK KIVÁNTA TRAI NGYEN ÉS BÉRMEN TV E.

Bindfeld Márk és fiai részvénytársaság

épületi kereskedő cégnél
a legmodernebb kivitelű
cementárúk és műkövek
beszerezhetők.

Hatvan. Telefon 30.

Blumenthal Béla

épületi-kereskedése és
cementgyára.

Hatvan. Telefon 29.

Elsőrendű cementárúk!

Mindenemű építőanyag:

cement, tegla, cserép, nag. közp. stb.

a legjobb minőségben kapható.

„Orion”

elsőrendű rá-
dió készülékei

Fuchs Lajos

kerületi képviselő
üzletében kapha-
tók. Telefon 108.

Eladó gyümölcsfa- oltványok

KESERŐ BALINT iskolaigazgató. Pusztamonostor, Szolnok megye. (A Magyar Faiskolai Szövetség tagja) Alma, körte, szilva, kajszi, cseresznye, meggy, cserf. cserfa magról, vadkörte és vadalmák, 1-2 éves csemetek. Versenyképes minőség és árak. Árjegyzéket kívánatra küldök. Látogatókat szívesen fogadok. Telejem közvetlenül a pusztamonostori vasútállomás mellett van.

Minden városban

és minden faluban tudják, hogy milyen
kellemes és előnyös megszállni.

B U D A P E S T E N a

BRISTOL SZÁLLÓBAN.

Előzékeny kiszolgálás.

Kellemesen fűtött szoba. Kitűnő ellátás.

Naponként és személyenként 12. — P.-ért.

Központi iroda:

Horváth Mihály ucca 774.

**Nagy és kisméretű!
géptégla, hornyoltcserép!**

A hatvani Géptégla és Cserépgyár r-t.

hatvan gyártéren kőmű. minőségű

Nagy méretű tegla, hornyoltcserép

Kisméretű „” Géptégla

TELEFON:

VIDÉKI

Központi iroda 22

viszonteladók

Gyártéren 51.

keresünk

Olcsó áron,-

részletfizetéssel is kapható!

Standard

rádiókészülékek

Illés Béla

radiószaküzletében.

Eger. Telefon: 230.

Bell Miklós

tégla és
cserép-
gyára.

Mátraderecske.

A gondos háziasszonynak

csüfőrtőkön

első teendője, hogy felkeresse

HAJDU ÁRMIN

üzletét,

ahol friss pörkölésű elsőrendű

K á v é f

kap igen jutányos áron! — Denaturált szesz nagyban és kicsinyben! — Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök! — Saját érdeke parancsolja, hogy egyszer próbálja meg.

ASBESTPALA-ÉRTÉKESÍTŐ K. F. T.

„NEMZETI” VILÁGOSÍTÓ IPARI ÉS KERESKEDELMI TÁRSASÁG ASBESTCEMENTPALAGYÁRTÓI

PALAGYÁRTMÁNYAINAK KÖZPONTI ELADÁSI IRODAJA: Budapest, V. Vilmos császár-ut 32.

Szigetvári Palagytár

Gyár: PÉSZÁK (Észárponti)

Telefon: 27130.

A legjobb és legbiztosabb tetőfedőanyag, amely soha javítást nem igényel, a tűz, fagy és vihart álló

„TERRENT” és a ** „UJLAKI” ASBESTCEMENTPALA!

Kerületi képviselő HATVANBAN: Blumenthal Béla lakkereskedő.

NYOMATOTT VEGH DEZSŐ KÖNYVNYOMDAJÁBAN HATVANBAN